

Bijzondere vondsten - verslag nummer 8

Hans De Blauwe

Dit verslag start op 1 september 2015 en loopt tot eind januari 2016. In dit verslag worden de waarnemingen opgenomen die niet in een apart artikel verschijnen en anders verloren gaan. Enkele leden maken voor de cursus natuurgids een studie over de aanspoelsels op de westkust. Bijgevolg zullen we van oktober 2015 tot oktober 2016 geen bijzondere strandvondsten opnemen van de Franse grens tot aan de havengeul van Nieuwpoort. Een uitzondering die ik wil maken op deze regel zijn de kwallen, omdat in deze rubriek toch steeds een continuïteit in de kwallenwaarnemingen zit. Daarnaast is er ook aandacht voor de kruiactiviteiten van aan de westkust, die we hier wel blijven vermelden.

Het najaar werd gekenmerkt door hoge temperaturen, de gemiddelde temperatuur bleef in de drie laatste maanden van 2015 steken op 10 graden. Dit ging gepaard met een flinke aanvoer van lucht uit zuidelijke richtingen. Dit zorgde voor vrij veel uitzonderlijke waarnemingen op de stranden van het westen en zuiden van Engeland. Daar meldden ze veel plastic met eendenmosselen en tientallen Columbuskrabben *Planes minutus*, afkomstig van de Amerikaanse kusten. Ook Bezaantjes *Verella velella* spoelden er plaatselijk massaal aan. Wat door het Kanaal naar de zuidelijke bocht van de Noordzee dreef, bereikte onze stranden niet door de aanhoudende aflandige wind. In het noorden van Nederland echter was de wind af en toe iets meer aanlandig en daar spoelden soms visbakken aan afkomstig van de Kanaalkust van Bretagne en Engeland. Voor onze kust bleef het wachten tot 14 januari eer een stevige noordwestenstorm opstak met windsnelheden tot 110 per uur. Meteen spoelden heel wat dode zeevogels aan, zonder olie, o.a. Jan-van-genten *Morus bassanus*, Alken *Alca torda* en Zeekoeten *Uria aalge*. Een paar dagen later, toen de wind weer aflandig werd, lagen bepaalde stranden vol materiaal dat over de zeebodem met de onderstroom het strand bereikte. Geen wonder dat de meeste waarnemingen in dit verslag met die storm betrekking hebben. De storm werd gevolgd door een weekje met matige nachtvorst waarna de temperatuur weer iets boven het gemiddelde steeg.

Wieren en planten

Groot zee gras *Zostera marina* (foto 1), een zaadplant die aangepast is aan een leven in zeewater, was vroeger algemeen in de Zuiderzee, tot een ziekte de soort uitroeide. Nu tracht men ze te herintroduceren. Wij kennen deze plant van de lage waters tijdens onze reizen naar Bretagne. Bij ons zijn er geen meldingen geweest van deze plant tot Hans De Blauwe 5 plantjes of fragmenten ervan vond op het strand van Zeebrugge op 26 november 2015. Ze lagen aangespoeld tussen wierfragmenten en zijn vermoedelijk afkomstig uit het Kanaal. Het posten ervan op waarnemingen.be stimuleert andere waarnemers om deze zeldzaamheid te zoeken en op 28 november melden Indra Jacob en

Wout Opdekamp 8 planten (fragmenten) van Zeebrugge. De aandacht was gewekt en op 5 en 6 december vinden Johannes Jansen, Joachim Bertrands en Annelies Jacobs telkens 1 plantje in wier gedraaid op hetzelfde strand. Op de SWG excursie van 16 januari 2016 op het strand aan het Oosterstaketsel te Oostende vinden we 5 planten (fragmenten) in ondergestoven wierpakketten nadat het wegschoppen van het zand. Op 17 januari vind Hans De Blauwe nogmaals 5 planten(fragmenten) op het strand van Zeebrugge en op 21 januari ontdekt Omer Rappé een plantje op het strand van Raversijde. Deze soort werd bij ons niet eerder gezien, ook Francis Kerckhof herinnert dit zich niet. Vreemd dat er in drie maanden tijd 26 exemplaren gemeld worden. Het betrof steeds bladeren van een halve centimeter breedte en een lengte tot maximaal een halve meter. In enkele gevallen was een wortelstok aanwezig.

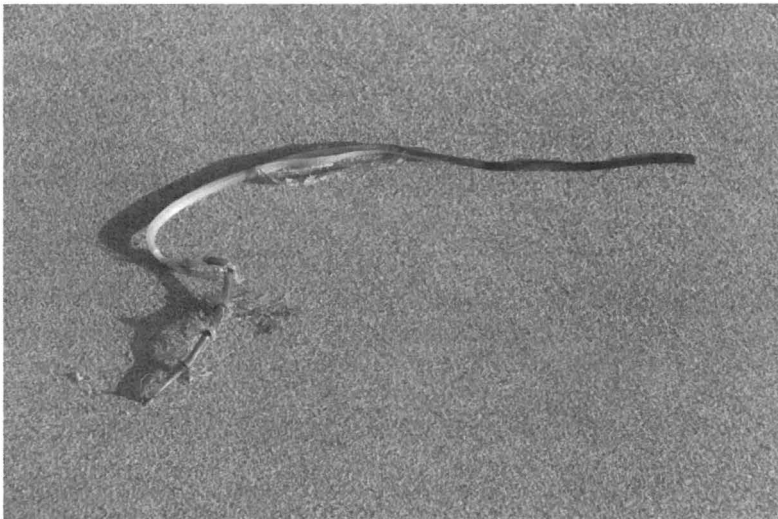

Foto 1: *Zostera marina* - Oostende Oosterstaketsel 16 januari 2016 (Foto: Tom Ameye)

Wakame *Undaria pinnatifida* is al jaren gevestigd te Zeebrugge en door de warme winter en gebrek aan foeragerende meerkoeten zijn ze in januari 2016 mooi uitgegroeid. Het is de eerste keer dat Hans De Blauwe ze in deze tijd van het jaar ook aantreft met de krullen waarin de sporen gevormd worden, normaal is dit pas op het einde van de zomer. De wieren die er in januari staan zijn allen nieuwe, gevestigd uit sporen van het najaar van 2015.

Vissen

Tim Caers ontdekte op 30 december 2015 15 exemplaren van de Vijfdradige meun *Ciliata mustela* verstoep in plassen tussen stenen van een strandhoofd te Middelkerke, op 1 januari 2016 vond hij er een Slijmvis *Lipophrys pholis*.

De storm van 14 januari 2016 wierp heel wat dode vis op het strand: op 17 januari vonden Filip De Ruwe en Misjel Decler een Grijsze trekkervis *Balistes capriscus* (foto 2) te Nieuwpoort aan het Oosterstaketsel. Martijn Roos vond er een Hondshaai *Scyliorhinus canicula*. Op 18 januari trokken Jan Mees, Wim Decock en Jonas Mortelmans naar het strand aan het oosterstaketsel te Oostende en vonden er ontzettend veel dode vis: Bot *Platichthys flesus*, Haring *Clupea harengus*, Hondshaai *Scyliorhinus canicula*, Kleine pieterman *Echiichthys vipera*, Vijfdradige meun *Ciliata mustela*, Schar *Limanda limanda*, Gehoornde slijmvis *Parablennius gattorugine*, Tarbot *Scophthalmus maximus*, Wijting *Merlangius merlangus* en Zeedonderpad sp. Op 19 januari vond Johan Devos een Schar, *Limanda limanda* en een Tong *Solea solea* aan het Oosterstaketsel te Nieuwpoort en Hans Vansteenbrugge zag er een Hondshaai *Scyliorhinus canicula*.

René Billiau geeft op de site van de Strandwerkgroep een overzichtje van de vangst van Kleine Pieterman gedurende 5 jaar kruien, hieronder is dit overzicht in een tabel gegoten. 2015 was een jaar met veel van die gevaarlijke visjes.

2011		2012		2013		2014		2015	
6/5	2	7/05	7	7/01	1	7/06	1	24/04	15
1/08	21	9/07	7	28/04	6	7/08	21	25/04	16
17/08	21	13/07	12	29/04	3	22/08	1	14/05	1
18/08	11	22/07	45	30/04	3	6/09	16	11/07	20
20/08	14	23/07	17	17/06	28	15/09	48	1/08	41
2/09	21	17/08	12	26/06	64	18/09	52	2/08	86
4/09	9	19/08	9	6/07	16	27/09	15	11/08	60
15/09	4	3/09	7	6/07	26	11/10	4	19/08	63
1/10	3	22/10	1	7/07	17	29/10	1	24/10	5
31/10	12			26/07	3	11/11	2	3/11	6
5/11	17			7/10	26	13/11	6	14/12	2
				28/11	1	29/11	7	15/12	2
TOTAAL	135		117		194		174		317
GEMIDDELD	12,3		13,0		16,2		14,5		26,4

Krabben, pokken

René Billiau ging kruien ter hoogte van de Rampe te De Panne. Hij ving naast gewone zwemkrabben *Liocarcinus holsatus* ook Grijsze zwemkrabben *Liocarcinus vernalis*, nl. 5 ex op 3 november 2015, 6 ex op 14 december 2015 en 5 ex op 15 december 2015. Nog ander waarnemingen van de Grijsze zwemkrab liepen binnen van kruiers: 1 op 10 september te Raversijde (Jan Ranson), 10 op 31 oktober te Oostduinkerke (Bram

Conings, Tom Ameye) en 20 op 1 november 2015 te De Panne (Bram Conings en Sebastiaan Hanoulle).

De Fluwelen zwemkrab *Necora puber* wordt bij ons weinig gemeld. Tussen 1 september 2015 en eind januari 2016 zijn er 6 meldingen met in totaal 8 exemplaren/vervellingshuidjes van Knokke, Heist Zeebrugge, Wenduine en Oostende (Robbe Cool, Joachim Pintens, Elie Coremans, Jan Mees, Wim Decock, Jonas Mortelmans, Antoon Ovaere en Hans De Blauwe). Op 17 januari 2016 spoelde een stuk plastic met Ritspokken *Verruca stroemia* aan te Zeebrugge (Hans De Blauwe).

Mosdiertjes

Op 17 januari 2016 vond Hans De Blauwe een aangespoeld plastic voorwerp te Zeebrugge en vond daarop *Aetea anguinea*, *Schizomavella teresae*, *Schizomavella linearis*, Wimpermosdiertje *Bicellariella ciliata*, *Turbicellepora avicularis*, Puimsteenmosdiertje *Cellepora pumicosa*, Breedbladig mosdiertje *Flustra foliacea* en *Plagioecia patina*.

Kwallen

Vanaf 1 september 2015 zijn nog 40 meldingen gedaan van in totaal 81 Kompaskwallen *Chrysaora hysoscella*. De laatste waarneming is van 6 november 2015. Er is ook een late melding van Serge Allein van een Oorkwal *Aurelia aurita* op 9 oktober 2015 te Oostende.

Met 24 meldingen van 28 Zeepaddenstoelen *Rhizostoma pulmo* is dit wel het magerste jaar in lange tijd, de eerste werd gezien op 19 juli, de laatste op 27 december 2015.

Volwassen exemplaren van de Amerikaanse ribkwal *Mnemiopsis leidyi* waren opgemerkt in het Boudewijnkanaal in augustus maar na de lozing van sterk verontreinigd bluswater waren er even geen waarnemingen. Op 13 september 2015 vond Hans De Blauwe terug onvolwassen exemplaren op deze locatie. Op 4 oktober 2015 kwamen ze er massaal voor, nog steeds in een onvolwassen stadium van minder dan 2 cm lengte. Op 10 november 2015 waren er ook tientallen ze zien in de jachthaven van Zeebrugge. Tussen 1 september en 28 oktober zijn er ook nog enkele opgemerkt op het strand te Zeebrugge (Hans De Blauwe, Caroline De Wulf), Oostende (Serge Allein, Reinoud Allaert) en Nieuwpoot (René Billiau).

Dodemansduim *Alcyonium digitatum* spoelde aan op 8 september 2015 te De Panne (René Billiau). Op 18 januari 2016 vonden Wim Decock, Jonas Mortelmans en Jan Mees te Oostende er ook eentje maar ook duizenden slibanemonen *Sagartia troglodytes* en een Zeedahlia *Urticina felina*.

Zeezoogdieren

Op 28 januari 2016 werden dicht bij het strand, ter hoogte van Raversijde 1, mogelijk 2 Bultruggen *Megaptera novaeangliae* opgemerkt.

Summary

Main observations on marine organisms along the Belgian coast in de period 1 September 2015-31 January 2016 include some fragments of the seagrass *Zostera marina* (absent in situ in Belgium), the alien brown seaweed wakame *Undaria pinnatifida*, that is thriving in the harbour of Zeebrugge, a good summer for lesser weever *Echiichthys vipera*, a trigger fish *Balistes capriscus* (foto 2) at Nieuwpoort and an observation of 1 or 2 humpback whales *Megaptera novaeangliae* in front of Raversijde. (G.R.)

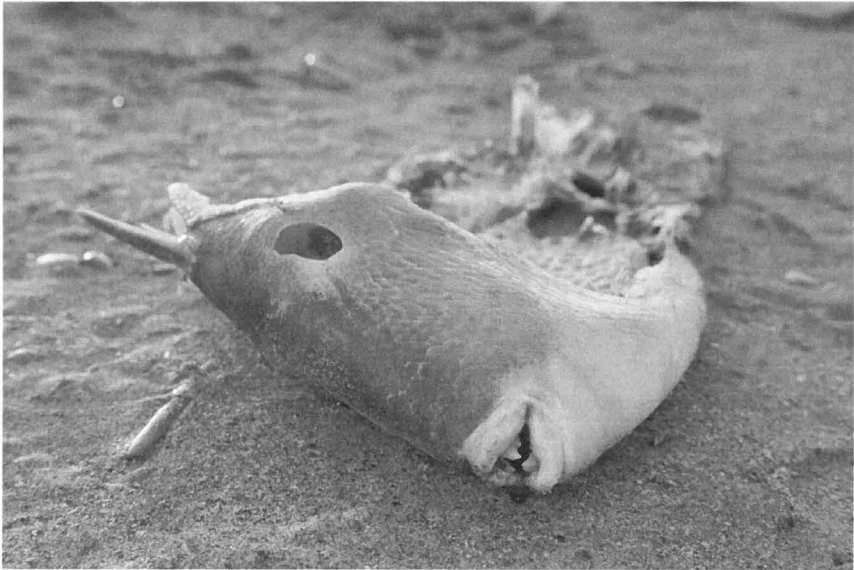

Foto 2 : Grijze trekkervis *Balistes capriscus* 17/01/2016 – Nieuwpoort (foto: Misjel Decler)